

Europos
Komisija

STANDARTINIS
EUROBAROMETRAS 100

Viešojo nuomonė Europos Sąjungoje

Šalies ataskaita: LIETUVA
Apklauso data: 2023 m. spalio - lapkritis

Šį tyrimą užsakė ir koordinavo Europos Komisijos Komunikacijos generalinis direktoratas.
Ši ataskaita buvo parengta Europos Komisijos atstovybei Lietuvoje.

Ataskaitos autorius dr. Mindaugas Degutis.

Šis dokumentas neatspindi Europos Komisijos nuomonės. Visos interpretacijos ir nuomonės yra išskirtinai šios ataskaitos autorių.

Projekto pavadinimas Standartinis Eurobarometras 100 – Rudo, 2023
Visuomenės nuomonė Europos Sąjungoje, šalies ataskaita

Kalbinė versija LT PDF

Medija/Numeris PDF/Volume_01

Katalogo numeris NA-AO-23-064-LT-N

ISBN 978-92-68-10105-6

ISSN 1977-3927

DOI 10.2775/91765

© European Union, 2023

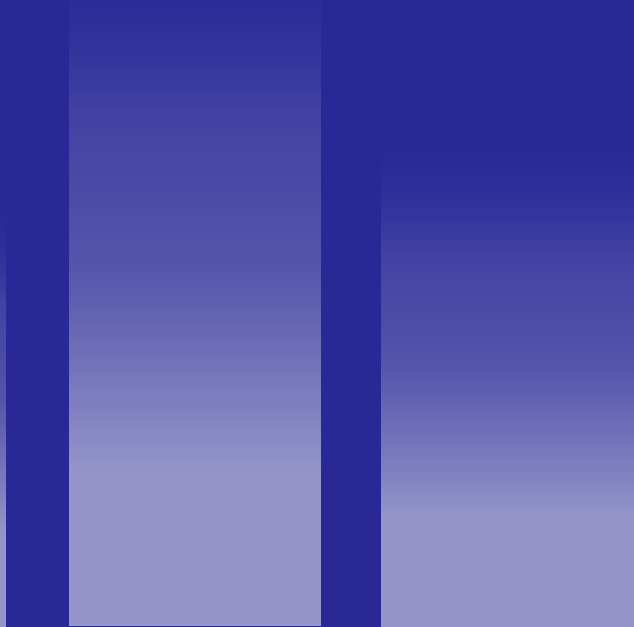
<https://www.europa.eu/eurobarometer>

Fotografijos: Getty Images

Įvadas	4
Svarbiausi rezultatai	6
I. Situacijos vertinimas	6
Pasitenkinimas gyvenimu	9
Artimiausių 12 mėnesių lūkesčiai	9
Svarbiausios problemos Lietuvoje ir Europos Sąjungoje	11
II. Požiūris į Europos Sąjungą ir jos vykdomą politiką	13
Pasitikėjimas nacionalinėmis ir tarptautinėmis institucijomis	14
Europos Sąjungos įvaizdis	14
Požiūris į Europos Sąjungos vykdomą politiką	14
III. Karo Ukrainoje vertinimas	16
Požiūris į įvairius Europos Sąjungos atsako į Rusijos invaziją Ukrainoje aspektus	17
Pritarimas Ukrainos kaip kandidatės tapti ES nare statusui	18
Karo Ukrainoje poveikis šalies ekonomikai ir šeimos finansinei padėčiai	18
Išvados	20

Jvadas

Standartinis Eurobarometras 100 Ruduo 2023

2023 m. spalio - lapkričio mėn. visose 27 Europos Sąjungos valstybėse narėse vykdytas standartinis „Eurobarometro“ tyrimas. Ši ataskaita skirta pagrindiniams studijos rezultatams apžvelgti.

Ataskaitoje Lietuvos piliečių atsakymai į pagrindinius tyrimo klausimus yra analizuojami ir lyginami su visų 27 Europos Sąjungos valstybių narių piliečių atsakymų vidurkais. Be to, kai kurie nauji duomenys lyginami su ankstesniųjų tyrimų duomenimis, analizuojami įvairių socialinių ir demografinių respondentų grupių apklausos rezultatai. Tyrimo metu visoje Lietuvoje buvo apklausti 1013 respondentų, Lietuvos Respublikos piliečių. Maksimali statistinė atrankos paklaida yra $\pm 3,1$ proc,

Respondentai (nuo 15 metų ir vyresni) buvo atrinkami taikant tikimybinės atsitiktinės atrankos metodą. Atranka reprezentuoja visų Lietuvos piliečių nuomonę. Ji buvo vykdoma personalinio interviu būdu respondento namuose naudojant CAPI (*Computer Assisted Personal Interviews*) sistemą 2023 m. spalio 24 – lapkričio 12 d. Tyrimo klausimynas ir techninė informacija apie tyrimą pridedami kaip šios ataskaitos priedai.

Šioje ataskaitoje analizuojami tik keletas iš visos apklausos temų - esamos situacijos bei ateities lūkesčių, pasitikėjimo institucijomis požiūrio į ES politiką, požiūrio į karą Ukrainoje - rezultatai. Kitus šios apklausos rezultatus galima rasti interneto svetainėje adresu

- <https://europa.eu/eurobarometer/screen/home>

Svarbiausi rezultatai

1 Nepaisant sunkios ekonominės situacijos bei geopolitinės įtampos Lietuvos gyventojai yra patenkinti savo dabartiniu gyvenimu

- **81 proc. Lietuvos gyventojų teigia esą patenkinti savo dabartiniu gyvenimu** – tai rekordinis rodiklis per visą stebėjimo istoriją.
- Lūkesčiai artimiausios ateities atžvilgiu lieka stabilūs palyginti su 2022 m. 28 proc. Lietuvos piliečių mano, kad artimiausi 12 mėnesių bus geresni.
- **Infliacija** vis dar laikoma svarbiausia visuomenės problema, tačiau jos svarba per metus sumažėjo **8 procentiniais punktais** (toliau - p.p.) iki 52 proc.

2 Pasitikėjimas Europos Sąjunga bei jos bendrųjų politikų palaikymas lieka stabiliai aukštas

- Lietuvoje Europos Sąjunga pasitiki 63 proc. (1 p.p. mažiau nei 2022 m.) apklaustųjų.
- **Tik 15 proc. Lietuvos piliečių mano, kad būtų geriau, jei ateityje šalis nepriklausytų ES.** Visoje ES vidutiniškai taip manančių yra 28 proc.

- 88 proc. Lietuvos piliečių pritaria bendrai ES gynybos politikai, 78 proc. – bendrai užsienio politikai, 71 proc. – tolesnei ES plėtrai. Visoje ES vidutiniškai pritarimas šioms politikoms yra mažesnis 10 – 20 p.p.

3 Paramos Ukrainai būtinybė nekelia abejonių Europos Sąjungos šalių piliečiams

- **79 proc. Lietuvos piliečių ir 61 proc. vidutiniškai visų kitų šalių piliečių pritaria, kad Ukrainai būtų suteiktas kandidatės tapti ES nare statusas.**
- **Rusijos invaziją Ukrainoje kaip grėsmę jų šaliai** yra mato vidutiniškai 73 proc. visų ES šalių piliečių ir **84 proc. Lietuvos piliečių.**
- **Karinės paramos Ukrainai teikimui pritaria 83 proc. Lietuvos piliečių** ir vidutiniškai 60 proc. visų kitų ES šalių piliečių.
- **69 proc. visos ES bei 84 proc. Lietuvos piliečių mano, kad Europos Sąjunga turėtų sustiprinti savo pajėgumus gaminti ginklus.** Taip pat 65 proc. visos ES piliečių mano, kad gynybai turėtų būti leidžiama daugiau pinigų. Lietuvoje taip galvojančių yra 78 proc.

I. Situacijos vertinimas

Pasitenkinimas gyvenimu

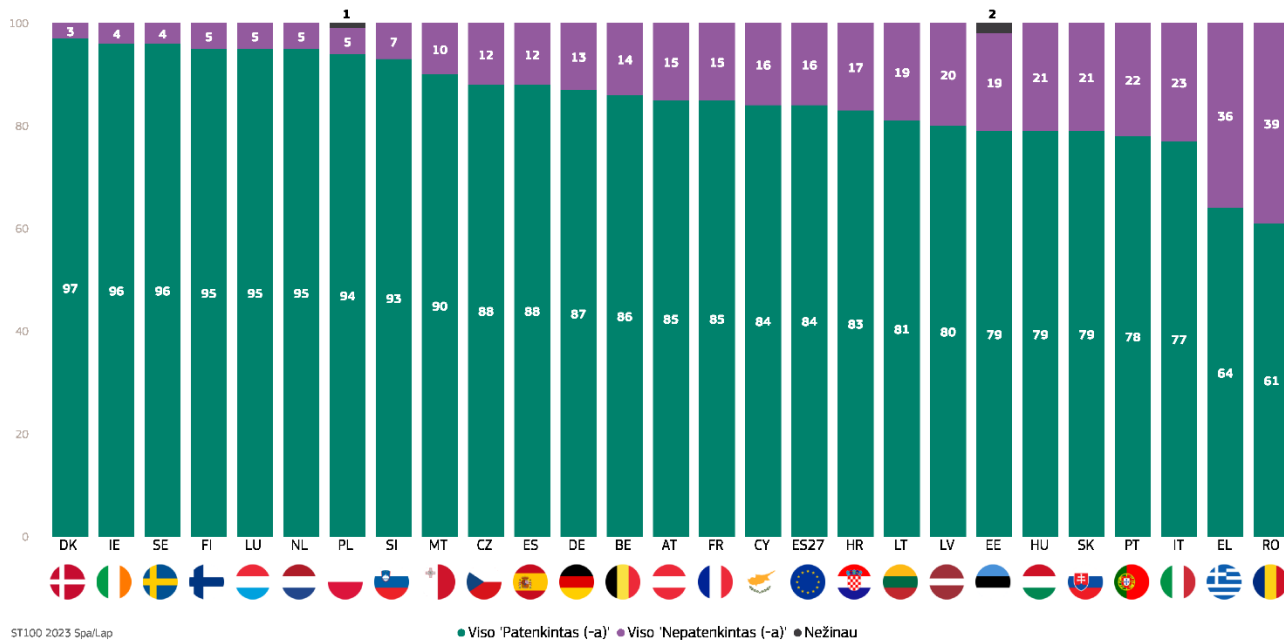
2023 m. ir visoje Europoje, ir Lietuvoje vis dar buvo paženklinėti tiek Rusijos invazijos į Ukrainą, tiek augančių maisto kainų, tiek ekonominio augimo sulėtėjimo. **Tačiau šios problemos nepaveikė to, kaip žmonės jaučiasi visoje Europos Sąjungoje. Pasitenkinimas gyvenimu visoje Europos Sąjungoje vidutiniškai padidėjo 1 p.p., o Lietuvoje padidėjo net 4 p.p. (1 diagrama) iki 81 proc. Šis rodiklis Lietuvoje yra istorinėse aukštumose – dar niekada Lietuvos piliečiai nebuvo tokie patenkinti savo gyvenimu.** Nuo šio amžiaus pradžios šis rodiklis padidėjo lygiai dvigubai.

Kaip visada, daugiausia (daugiau nei 95 proc.) patenkintų piliečių yra Nyderlanduose, Danijoje, Airijoje, Suomijoje, Švedijoje. Mažiausia patenkintų gyvenimu yra Graikijoje (64 proc.), Rumunijoje (61 proc.) ir Bulgarijoje (60 proc.). Mažiau patenkintų savo gyvenimu nei Lietuvoje yra tokiose šalyse kaip Italija, Vengrija (truputį mažiau nei 80 proc.). Kaimyninėse Latvijoje ir Estijoje patenkintų piliečių yra atitinkamai 80 ir 79 proc., o Lenkijoje – net 94 proc.

Įdomu ir tai, kad ši apklausa tuo pačiu metu buvo vykdoma ir kai kuriose ne ES šalyse. Šių šalių piliečių pasitenkinimo savo gyvenimu vidurkis (70 proc.) yra gerokai žemesnis nei ES šalių.

1. Pasitenkinimas savo gyvenimu

D70. Apskritai Jūs esate labai patenkintas (-a), labiau patenkintas (-a), labiau nepatenkintas (-a) ar visiškai nepatenkintas (-a) gyvenimu, kurį dabar gyvenate? (%)

Artimiausių 12 mėnesių lūkesčiai

Artimiausių 12 mėnesių lūkesčiai per pastaruosius metus iš esmės nepasikeitė. Palyginti su laikotarpiu prieš metus tiek pat (28 proc.) Lietuvos piliečių tikisi, kad jų gyvenimas bus geresnis ateityje. Tų, kurie tikisi geresnės šalies ekonominės ir šeimos finansinės padėties, sumažėjo 2 p.p. iki atitinkamai 22 ir 19 proc. Neapibrėžta geopolitinė padėtis, prognozuojami ekonominiai sunkumai, vis dar neaiški kainų kitimo tendencija, didėjančios palūkanos nesudaro pagrindo optimistiškiau nei pernai žvelgti į artimiausią ateitį.

Visoje Europos Sąjungoje piliečių, kurie mano, kad gyvenimas apskritai per artimiausius 12 mėnesių bus

geresnis, yra dar mažiau nei Lietuvoje (28 proc. Lietuvoje ir 26 proc. vidutiniškai ES). Tačiau palyginti su praėjusiais metais, šis skaičius vidutiniškai ES padidėjo 4 p.p.

19 proc. Lietuvos piliečių ir vidutiniškai 20 proc. ES piliečių mano, kad šalies ekonominė situacija per artimiausius 12 mėn. pagerės. Optimistiškiausi šiuo požiūriu yra Kroatijos ir Italijos piliečiai. Ten besitikinčių, kad artimiausių metų situacija gerės, yra po 30 proc. Mažiausiai – vos po 11 proc. – optimistų yra Čekijoje, Nyderlanduose, Belgijoje, Slovėnijoje. Labai panašūs skirtumai matyti ir kalbant apie šeimos finansinę padėtį. Lietuvoje yra 22 proc., o visoje ES vidutiniškai – 21 proc. optimistiškai nusiteikusių piliečių.

Turint omenyje tebesitęsiančias geopolitines saugumo krizes bei gana pesimistines ekonominės plėtros Europos Sąjungoje prognozes, stabilius europiečių lūkesčius galbūt galima interpretuoti kaip teigiamą rodiklį. **Tačiau atrodo, kad stipresnio nuotaikų dėl ateities pagerėjimo dar teks palaukti.**

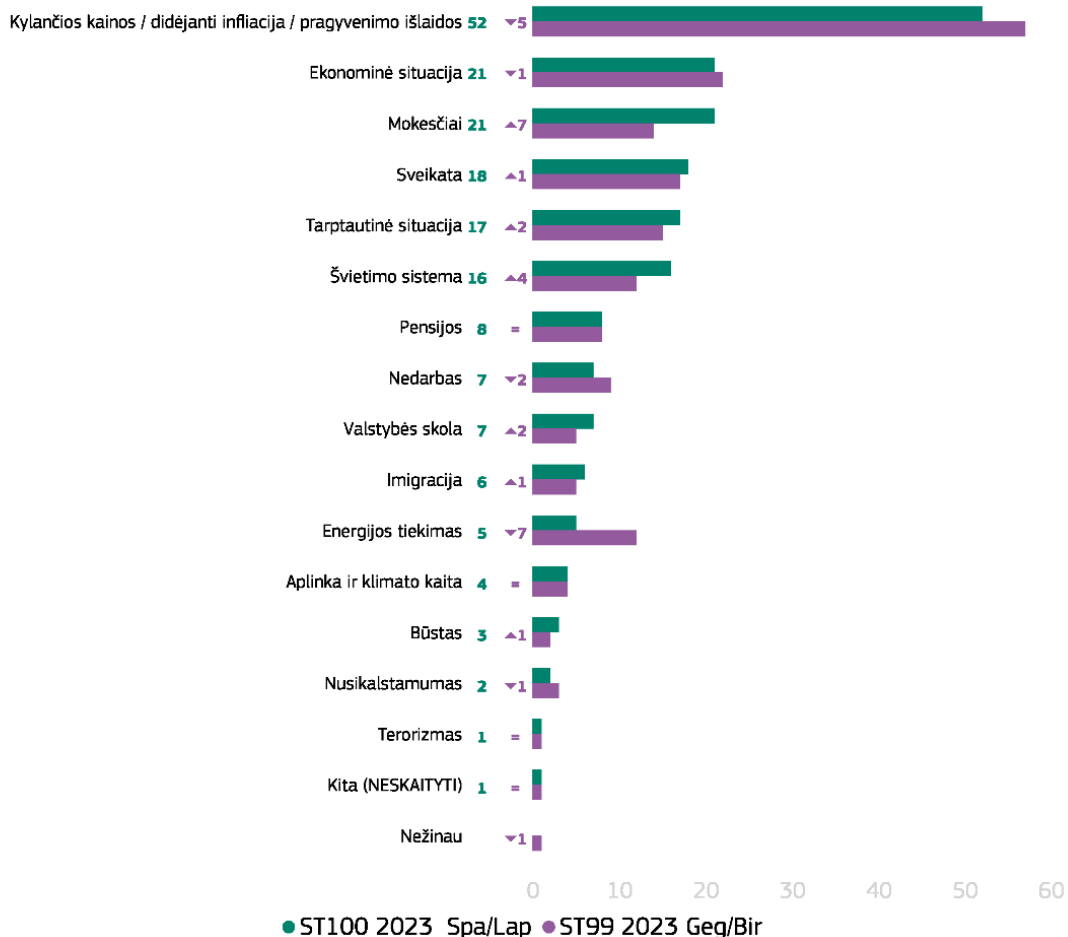
Svarbiausios problemos Lietuvoje ir Europos Sąjungoje

Infliacija išlieka svarbiausia problema tiek Lietuvoje, tiek vidutiniškai visoje Europos Sąjungoje (2 diagrama). Tačiau Lietuvoje šią problemą svarbiausia laiko 52 proc. apklaustųjų, 8 p.p. mažiau nei 2022 m. Vidutiniškai visoje ES šios problemos svarba sumažėjo 9 p.p. iki 44 proc. **Tačiau Lietuva lieka viena iš šalių kartu su Estija, Airija, Graikija, Bulgarija, Kroatija ir Lenkija, kuriose daugiau nei pusė piliečių infliaciją laiko svarbiausia šalies problema.** Kylančios kainos yra gerokai svarbesnė problema vadinamosiose naujosiose ES valstybėse narėse nei senosiose.

Kitos problemos buvo minimos gerokai mažesniu apklaustųjų skaičiais. Bendra ekonominė padėtis kaip problema minima 21 proc. Lietuvos ir 18 proc. vidutiniškai ES piliečių. Šios problemos svarba per metus beveik nepakito. **Trečioje vietoje Lietuvoje yra mokesčiai – juos mini taip pat 21 proc. Lietuvos piliečių. O visoje ES vidutiniškai trečioje vietoje yra imigracija (20 proc.).** Lietuvoje ją kaip problemą mini tik 6 proc. piliečių. Pastaroji problema ypač svarbi atrodo Vokietijos ir Kipro piliečiams (mini virš 40 proc. apklaustųjų). **Visos ES mastu imigracijos problemos paminėjimas yra padidėjęs net 11 p.p.** Nė vienos kitos problemos suvokimas visos ES mastu taip stipriai nepadidėjo palyginti su praeitais metais. Tik terorizmo kaip problemos įvardijimas padidėjo 4 p.p. iki 5 proc. vidutiniškai visoje ES. Galbūt tai susiję su Izraelio ir palestiniečių santykių paaštrėjimu – apklausa vyko kaip tik prasidėjus šiai krizei.

2. Svarbiausios visuomenės problemos

QA3. Jūsų manymu, su kokiomis dviem svarbiausiomis problemomis šiuo metu susiduria (MŪSŲ ŠALIS)? (LT) (%)

Lietuvoje per metus padidėjo piliečių dalis, kuri kaip problemas įvardija mokesčius (nuo 14 iki 21 proc.) ir švietimo sistemą (nuo 7 iki 16 proc.). Šie pokyčiai, be abejo, susiję su visuomenės aktualijomis. Nors vyriausybės pateikta mokesčių reforma nebuvo patvirtinta, tačiau ji sukėlė daug diskusijų visuomenėje, o prieš prasidedant apklausai didelio visuomenės dėmesio buvo sulaukę 2023 m. rudenį mokytojų organizuoti streikai dėl atlyginimų kėlimo. Tad apklausos rezultatai natūraliai atspindėjo šiuos įvykius.

Dar viena problema, kuri prarado savo svarbą per pastaruosius metus, buvo energijos tiekimas. Lietuvoje jos paminėjimas sumažėjo nuo 19 iki 5 proc., o vidutiniškai ES – nuo 19 iki 9 proc. Akivaizdu, kad energetika ir galimas energijos šaltinių trūkumas arba padidėjusios kainos nebekelia nerimo Europos Sąjungos piliečiams.

Įdomu paminėti ir dar vieną šios apklausos rodiklį. Respondentai buvo klausiami ne tik apie tai, kokios

problemos yra aktualios jų šaliai, bet ir kokios problemos yra aktualios visai Europos Sąjungai. **Šiame klausime vienas iš galimų atsakymo pasirinkimo variantų buvo „Karas Ukrainoje“.** Lietuvoje šią problemą kaip vieną svarbiausių ES pasirinko 48 proc. apklaustųjų. Visoje ES vidutiniškai ją svarbia laiko 28 proc. apklaustųjų. Savo svarba su ja lygintis gali tik migracijos problema, kuri kaip svarbi yra įvardijama taip pat vidutiniškai 28 proc. Europos Sąjungos piliečių.

II. Požiūris į Europos Sąjungą ir jos vykdomą politiką

Pasitikėjimas nacionalinėmis ir tarptautinėmis institucijomis

Lietuvos piliečių pasitikėjimas valstybės institucijomis yra mažesnis nei vidutiniškai visos Europos Sąjungos piliečių pasitikėjimo vidurkis. Vyriausybė Lietuvoje pasitiki 32 proc. piliečių (per metus sumažėjo 4 p.p.), vidutiniškai ES – 36 proc. (padidėjo 4 p.p. per metus). Dar didesnis skirtumas stebimas pasitikėjimo parlamentu atveju. Lietuvoje juo pasitiki tik 19 proc. apklaustųjų, o vidutiniškai ES – 39 proc. Lietuvoje šis rodiklis per metus faktiškai nepakito, o ES padidėjo 6 p.p. **Mažiau už lietuvius pasitikinčių savo šalies parlamentu Europos Sąjungoje nėra.**

Palyginti su 2022 m., pasitikėjimas Europos Sąjunga Lietuvoje sumažėjo vos 1 p.p. iki 63 proc. Visos ES mastu pasitikėjimas Europos Sąjunga liko nepakitęs. Labiau nei Lietuvoje ES pasitikima tik Danijoje ir Švedijoje (po 68 proc.). Mažiausiai ES pasitiki Čekijos, Graikijos, Prancūzijos ir Slovėnijos piliečiai (pasitikinčių mažiau nei 40 proc.).

Tiek Lietuvoje, tiek daugumoje kitų Europos Sąjungos šalių lieka stabiliai aukštas pasitikėjimas NATO organizacija. Lietuvoje ja pasitiki 72 proc. piliečių (2 p.p. daugiau nei prieš metus), visoje ES – 49 proc. (1 p.p. mažiau nei prieš metus). **Aukščiausias pasitikėjimo šia organizacija rodiklis yra Danijoje (82 proc.),** Nyderlanduose (74 proc.), Suomijoje (79 proc.). Ypač mažas pasitikėjimas NATO (30 proc. ir mažesnis) yra Graikijoje, Kipre, Slovėnijoje. **Pasitikėjimas NATO per metus ypač padidėjo buvusioje Rytų Vokietijoje (+9 p.p.).**

Labai nedaug pakito pasitikėjimo Jungtinių Tautų Organizacija rodiklis. Lietuvoje pasitikėjimas šia organizacija per metus sumažėjo net 2 p.p. ir dabar pasitikinčių ja yra 52 proc. Visoje ES vidutiniškai pasitikėjimas organizacija sumažėjo 1 p.p. iki 46 proc. Nepaisant dažnai matomo bejėgiškumo užtikrinant tarptautinės teisės veikimą pasaulyje, pasitikėjimas šia organizacija mažėja labai lėtai.

Europos Sąjungos įvaizdis

Lietuvoje 51 proc. piliečių teigia turį teigiamą Europos Sąjungos įvaizdį. Tai - 5 p.p. mažiau nei prieš metus. Tuo pat

metu vidutiniškai visoje Europos Sąjungoje teigiančių, kad turi susidarę teigiamą ES įvaizdį, yra 44 proc. apklaustųjų - tik 1 p.p. mažiau nei prieš metus. Daugiausia teigiamą ES įvaizdį turinčių piliečių yra Airijoje ir Portugalijoje (po 64 proc.). Prasčiausias Europos Sąjungos įvaizdis yra Čekijoje ir Kipre (po 32 proc. turinčių teigiamą ES įvaizdį).

Gana įdomūs yra atsakymai į klausimą, ar **būtų geriau, jei šalis pasitiktų ateitį nepriklausydama ES. Lietuvoje su šiuo teiginiu sutinka 15 proc. apklaustųjų, o visoje ES vidutiniškai – 28 proc. apklaustųjų.** Per metus taip galvojančių Lietuvoje sumažėjo 3 p.p., o visoje ES vidutiniškai padaugėjo 1 p.p.

Daugiausia galvojančių, kad būtų gerai, jei jų šalis savo ateitį pasitiktų **nepriklausydama ES, yra Lenkijoje (47 proc.; +7 p.p. per metus), Slovėnijoje (41 proc.), Kroatijoje ir Italijoje (po 40 proc.).** Vengrijoje jų yra 29 proc., Slovakijoje, Latvijoje ir Estijoje - po 23 proc. Mažiausia norinčių palikti ES yra Danijoje (10 proc.), Nyderlanduose ir Suomijoje (po 13 proc.).

Požiūris į Europos Sąjungos vykdomą politiką

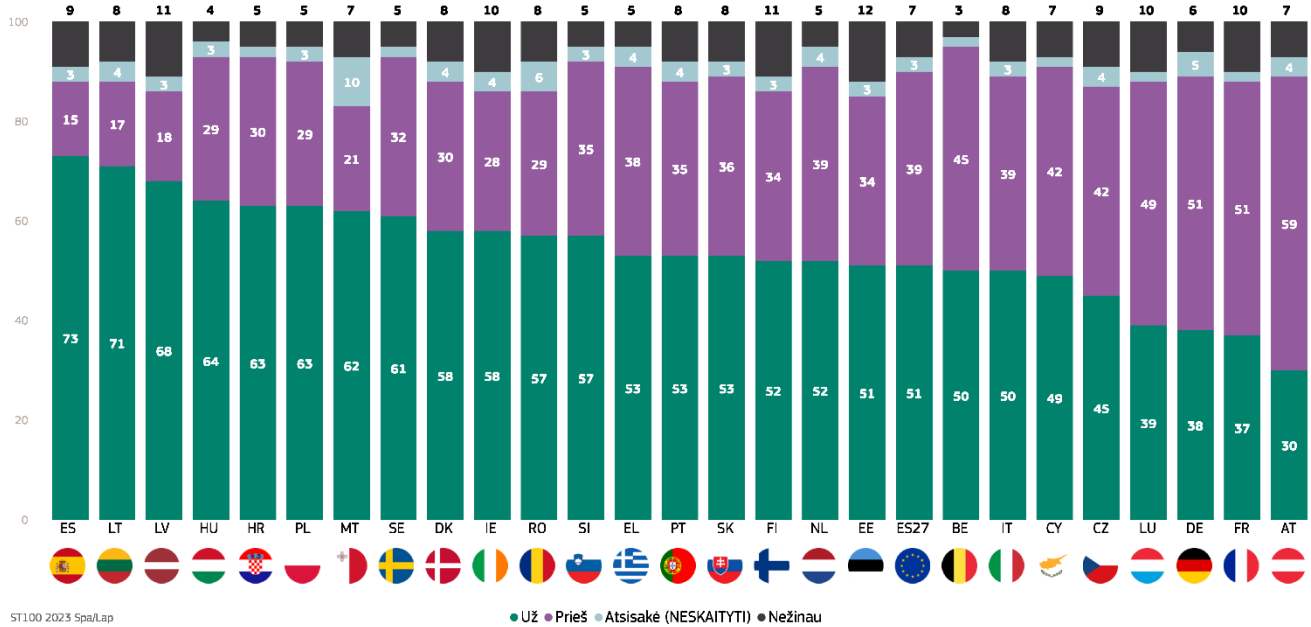
Ypač daug tiek Lietuvos, tiek vidutiniškai kitų ES šalių piliečių pritaria bendrai ES gynybos ir saugumo politikai: Lietuvoje tokių apklaustųjų yra 88 proc., o visoje ES – 77 proc. Lietuvoje taip galvojančių per metus padaugėjo 2 p.p.

Pritarimas bendrai užsienio reikalų politikai Lietuvoje per metus sumažėjo 2 p.p. ir šiuo metu yra 78 proc. Visoje ES pritarimas tokiai politikai siekia 69 proc. Bendrai ES energetikos politikai Lietuvoje pritartų 79 proc., o visoje ES vidutiniškai 73 proc. piliečių.

Tolesnę Europos Sąjungos plėtrą remia 71 proc. Lietuvos piliečių. Vidutiniškai visoje ES už tolesnę plėtrą pasisako 51 proc. apklaustųjų (3 diagrama). Labiau nei lietuviai šią mintį palaiko tik Ispanijos piliečiai - 73 proc. Pritariančių tolesnei plėtrai mažiausiai yra Austrijoje (30 proc.), Vokietijoje (36 proc.), Prancūzijoje (37 proc.) ir Liuksemburge (39 proc.).

3. Pritarimas tolesnei ES plėtrai

QB2.6. Kokia yra Jūsų nuomonė apie kiekvieną iš toliau pateiktų teiginių? Pasakykite, ar pritariate kiekvienam iš šių teiginių, ar ne.: Tolimesnė ES plėtra, ateityje įtraukiant kitas šalis (%)

Europos Sąjungos piliečiai demonstruoja stabilią ilgalaikę paramą visoms minimoms bendroms ES politikoms. Jų

palaiikymas daugybę metų yra stabiliai aukštas ir į vieną ar kitą pusę kinta labai nežymiai.

III. Karo Ukrainoje vertinimas

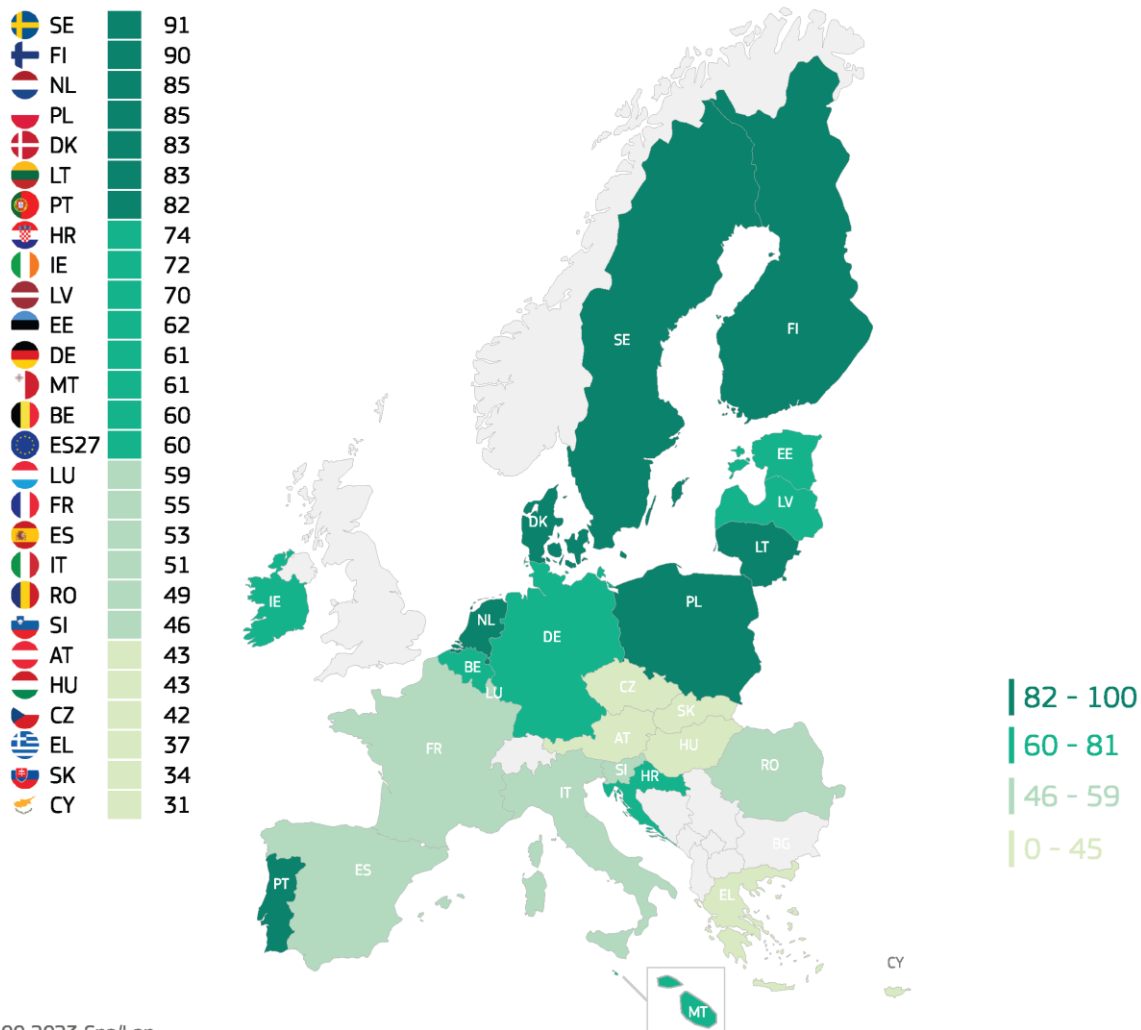
Požiūris į įvairius Europos Sąjungos atsako į Rusijos invaziją Ukrainoje aspektus

Apklausa parodė, kad tiek Lietuvos piliečiai, tiek visi europiečiai stipriai palaiko įvairius atsako į Rusijos invaziją Ukrainoje veiksmus bei pasisako už pagalbą Ukrainai. Daugiausia apklaustųjų (95 proc. Lietuvoje ir 89 proc. vidutiniškai kitose šalyse) pritaria humanitarinės pagalbos nukentėjusiems žmonėms teikimui. Šiuo klausimu iš esmės sutaria visi europiečiai. Mažiau nei 85 proc. pritariančių šiai idėjai yra tik Bulgarijoje, Čekijoje, Italijoje, Austrijoje, Vengrijoje ir Slovakijoje. Kita vertus, palyginti su praėjusiais metais, šis pritarimas sumenko pora p.p. daugumoje šalių.

Taip pat gana vieningai yra sutariama dėl šilto karo pabėgėlių priėmimo Europos Sąjungoje (vidutiniškai pritaria 84 proc. ES ir 93 proc. Lietuvos piliečių) bei finansinės paramos Ukrainai (vidutiniškai pritaria 71 proc. ES ir 86 proc. Lietuvos piliečių). Šiek tiek daugiau nuomonės išsiskiria kalbant apie ekonomines sankcijas Rusijai bei Rusijos valstybinės žiniasklaidos veiklos stabdymą. Šiems veiksams pritaria atitinkamai 80 ir 74 proc. Lietuvos piliečių bei 72 ir 66 proc. visų ES šalių piliečių vidutiniškai. Pritarimas šiems veiksams per metus sumažėjo apie 2 p.p.

4. Pritarimas karinei paramai Ukrainai

QD2.3. ES ėmėsi serijos veiksmų, kaip atsako į Rusijos invaziją į Ukrainą. Kiek jūs sutinkate arba nesutinkate su kiekvienu iš šių atliktų veiksmų: Karinės įrangos Ukrainai įsigijimo finansavimas ir tiekimas - Viso 'Sutinka' (%)

Taip pat labiau apklaustųjų nuomonės išsiskyrė kalbant apie karinės paramos teikimą Ukrainai. **Lietuvoje karinės paramos tiekimui Ukrainai pritaria 83 proc. piliečių, o kitose ES šalyse - vidutiniškai 60 proc.** (4 diagrama). Per metus parama sumenko 5 p.p. Be Lietuvos, labiausiai paramos teikimą remia Švedijos (91 proc.), Suomijos (90 proc.) Nyderlandų, Lenkijos (po 85 proc.), Danijos (83 proc.) piliečiai (88 proc.). Mažiausio palaikymo šis veiksmas sulaukė Bulgarijoje, Kipre (po 31 proc.), Slovakijoje (33 proc.). Mažiau nei pusė visuomenės karinės paramos teikimui Ukrainai pritaria Čekijoje, Graikijoje, Vengrijoje, Austrijoje, Rumunijoje, Slovėnijoje.

69 proc. visų Europos Sąjungos piliečių pritaria, kad ES turėtų stiprinti savo pajėgumus gaminti ginklus. Lietuvoje taip manančių yra 84 proc. Dar daugiau nei Lietuvoje taip galvojančių piliečių yra Portugalijoje (86 proc.), Lenkijoje (88 proc.), o vienintelėje Slovakijoje šiam teiginiui pritaria mažiau nei pusė (49 proc.) apklaustųjų. Taip pat, **65 proc. visos ES piliečių pritaria, kad gynybai turėtų būti skiriama daugiau pinigų. Lietuvoje tam pritariančių yra 78 proc.** Lenkijoje taip manančių yra dar daugiau – 88 proc. Tik Slovėnijoje ir Slovakijoje tam pritaria mažiau nei pusė piliečių (47 ir 48 proc. atitinkamai).

Pritarimas Ukrainos kaip kandidatės tapti ES nare statusui

79 proc. Lietuvos piliečių ir vidutiniškai 61 proc. visų ES narių piliečių pritaria tam, kad Ukrainai buvo suteiktas kandidatės tapti Sąjungos nare statusas. Tik Portugalijoje ir Švedijoje yra daugiau nei Lietuvoje tam pritariančių

apklaustųjų (po 82 proc.). Mažiausiai pritariančių tokio statuso suteikimui yra Čekijoje (37 proc.). Taip pat mažiau nei pusė visų apklaustųjų tokio statuso suteikimui Ukrainai pritaria Bulgarijoje, Kipre, Vengrijoje, Slovakijoje.

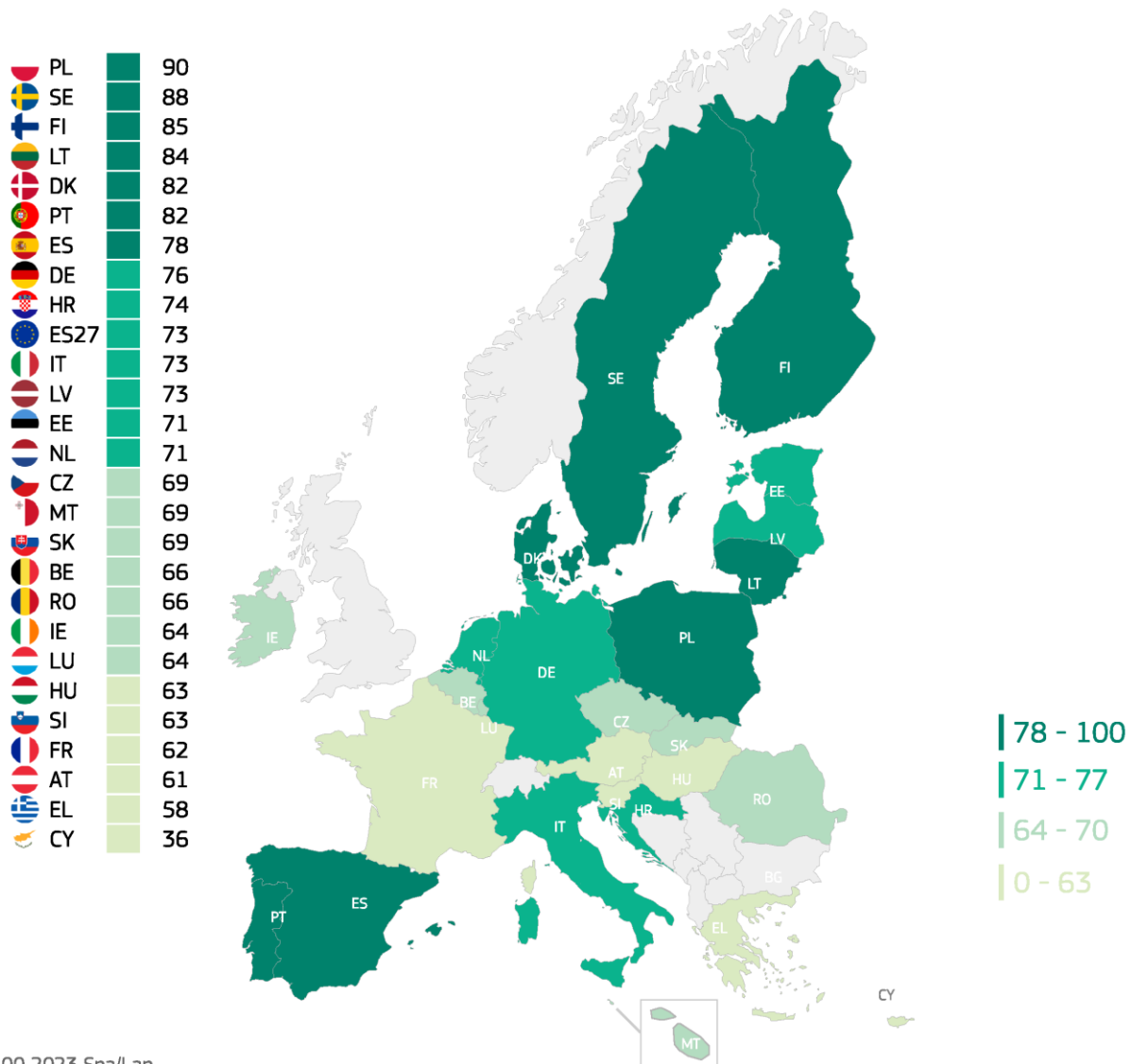
Karo Ukrainoje poveikis šalies ekonomikai ir šeimos finansinei padėčiai

84 proc. Lietuvos piliečių mano, kad Rusijos invazija Ukrainoje yra potenciali grėsmė šalies saugumui. Visoje Europos Sąjungoje apie savo šalis taip galvoja vidutiniškai 73 proc. apklaustųjų (5 diagrama). Prieš metus taip galvojo 89 proc. Lietuvos piliečių ir vidutiniškai 76 proc. kitų šalių piliečių. Šiuo metu daugiau nei Lietuvoje manančių, kad Rusijos invazija Ukrainoje kelia grėsmę jų šaliai yra Lenkijoje (90 proc.), Švedijoje (88 proc.), Suomijoje (85 proc.), taip pat labai daug taip manančių yra Portugalijoje, Danijoje (po 82 proc.). Vieninteliame Kipre yra mažiau nei pusė (36 proc.) piliečių galvojančių, kad Rusijos invazija Ukrainoje yra grėsmė jų šaliai. Iš likusių šalių mažiausiai grėsmę įžvelgia Bulgarijos (56 proc.) ir Graikijos (58 proc.) piliečiai.

Daugiau nei 90 proc. apklaustų Lietuvos piliečių mano, kad karas Ukrainoje turi rimtų ekonominių pasekmių valstybei. Taip galvoja vidutiniškai 83 proc. apklaustųjų kitose ES šalyse. Šie skaičiai yra iš esmės nepakitę palyginti su buvusiais prieš metus. **Gerokai mažiau respondentų mano, kad karas turi rimtų finansinių pasekmių jiems asmeniškai: Lietuvoje taip galvojančių yra 46 proc., o visoje ES – 58 proc. Lietuvoje šis rodiklis per metus sumažėjo 14 p.p., o visoje ES – 5 p.p.**

5. Rusijos invazijos Ukrainoje kaip grėsmės šaliai suvokimas

QD3.2. Sakykite, kiek jūs sutinkate arba nesutinkate su kiekvienu iš šių teiginių:
Rusijos invazija į Ukrainą yra grėsmė (MŪSŲ ŠALIES) saugumui - Viso 'Sutinka' (%)

ST100 2023 Spa/Lap

Daugiausia galvojančių, kad karas turėjo rimtą ekonominį poveikį jų šaliai yra Graikijoje (93 proc.), Kipre (92 proc.) ir Ispanijoje (91 proc.). Lietuvos kaimynėse taip galvojančių yra šiek tiek mažiau: Lenkijoje – 85 proc., Latvijoje – 81 proc., o Estijoje – 80 proc. Mažiausia manančių, kad šalis patyrė rimtų ekonominių sunkumų, yra Danijoje (67 proc.) ir Rumunijoje (68 proc.).

Panašios tendencijos stebimos ir analizuojant nuomonę apie karo poveikį asmeninei finansinei padėčiai. Daugiausia teigiančių, kad karas turėjo rimtų finansinių pasekmių jiems asmeniškai, yra Portugalijoje (91 proc.), Graikijoje (86 proc.), Kipre (82 proc.). Mažiausia taip galvojančių yra Nyderlanduose (32 proc.), Danijoje (35 proc.) ir Suomijoje (37 proc.).

Išvados

Šis jubiliejinis, 100 -asis, Eurobarometro tyrimas atliktas labai sudėtingu Europai ir visam pasauliui laikotarpiu. Tebesitęsianti Rusijos agresija Ukrainoje, atsinaujinę smurto veiksmai Artimuosiuose Rytuose, tebesitęsiantis spartus kainų augimas, lėtėjanti ekonomikos plėtra – tai puokštė problemų, iššūkių ir nerimo šaltinių viso pasaulio gyventojams, o ypač - europiečiams.

Tačiau Eurobarometro apklausa rodo, kad nepaisant šių didelių išbandymų, dauguma Europos Sąjungos piliečių yra patenkinti savo gyvenimu. O Lietuvos piliečių pasitenkinimo savo gyvenimu lygis pakilo į istorines aukštumas. Galbūt sunkumai ir iššūkiai lietuvius tik skatina vertinti tai, ką turi dabar ir čia.

Panašu, kad Europos Sąjunga sėkmingai susitvarkė su energijos išteklių tiekimo ir kainų iššūkiais dėl karo Ukrainoje. Tai atsispindi ir visuomenės nuomonėje. Energijos išteklių problema, 2022 m. po kainų kilimo buvusi antroje vietoje, šiemet, piliečių manymu, vos patenka į aktualiausiųjų problemų dešimtuką. Atrodo, kad infliacijos spaudimas irgi atslūgo, nors ji ir lieka aktualiausia problema, bet jos svarba reikšmingai sumenko.

Pasitikėjimas Europos Sąjunga jau daugelį metų yra ganėtinai stabilus. Nepaisant visų sunkumų, didelė dalis Europos Sąjungos piliečių pasitiki šia organizacija. Dar svarbiau yra tai, kad absoliuti dauguma piliečių pritaria visoms bendroms

Europos Sąjungos politikoms – bendrai gynybos, užsienio, energetikos politikai, tolesnei organizacijos plėtrai. Ši parama atveria erdvę Europos Sąjungos institucijoms ateiti su savo iniciatyvomis.

Tyrimas taip pat parodė, kad Europos Sąjungos piliečiai vienareikšmiškai suvokia Rusijos invaziją kaip potencialią grėsmę tiek jų šalims, tiek visai Europos Sąjungai. Nors egzistuoja tam tikri skirtumai tarp šalių, nėra nė vienos, kurios piliečiai jaustųsi ramūs.

Taip pat tyrimo rezultatai rodo labai akivaizdų Europos Sąjungos šalių piliečių pritarimą paramai Ukrainai: tiek karinei, tiek, be abejo, humanitarinei, tiek jos ateities narystei Europos Sąjungoje. Negana to, ši parama yra beveik nepakitusi palyginti su tuo lygiu, kuris buvo prieš metus. Kitaip tariant, **bent jau šios apklausos rezultatai neleidžia kalbėti apie visuomenės nuovargį remti Ukrainą.**

Eurobarometro tyrimas taip pat rodo aiškią europiečių nuostatą, kad visos šalys turėtų stiprinti savo gynybinius pajėgumus, skirdamos daugiau lėšų gynybai, o taip pat stiprindamos pramonės pajėgumus gaminti ginklus. Visuomenės signalas aiškus ir vienareikšmis - iniciatyvą ir lyderystę turi rodyti šalių politikai.

